

Beogradske Novine

Broj 12.

BEOGRAD, četvrtak 27. januara 1916.

GODIŠTE II.

UREDNIŠTVO i UPRAVA: BEOGRAD, ČUBRINA ULICA 3.,
TISKARA: ULICA VUKA KARADŽIĆA br. 26.

SVI SE DOPISI ŠALJU NA ADRESU:
„BEOGRADSKE NOVINE“, ETAPNA POŠTA 131.

Rogjen dan cara Wilhelma.

Njegovo Veličanstvo Wilhelm II., car Njemačke, slavi danas svoj pedeset i sedmi rođen-dan. Ovaj dan je svečani dan ne samo za veliki njemački narod, nego i za sve narode, koji u zajednici sa njemačkim narodom vode ovaj veliki rat. Sa naročitom pak radošću proslavlja se taj dan u Austro-Ugarskoj, u kojoj se car Wilhelm, već čitav niz decenija voli i poštuje, ne samo kao prijatelj našeg cara, nego i prijatelj cijele naše države.

Austro-Ugarska je imala malo prijatelja u Evropi. Sa sviju strana okružena tajnim i javnim neprijateljima, ostala je ona ipak moćna i jaka, i nastavila je da ide putem, koji joj je označila njena historijska misija, jer je znala, da u jednog prijatelja može računati kao u sebe samog, i da njegovu vjernost i odanost ne mogu pokolebati mržnja i intrige neprijatelja. To je Njemačka carevina, čiji sinovi danas prolivaju svoju krv zajedno sa vojnicima Austro-Ugarske, oličena u ličnosti cara Wilhelma II. U Austro-Ugarskoj je svako znao, da će njemački car, kada kuene čas opasnosti, iskupiti svoju riječ prijateljstva i saveza. I kada su se u prošlim godinama skupljali tamni oblaci na političkom polju, i kada je izgledalo, da će bujice sa sjeveroistoka i jugoistoka zahvatiti i monarhiju, na Dunavu su bili mirni i sa pouzdanjem su gledali u budućnost, jer se znalo da se u njemački narod i u njemačkog cara može pouzdati i može računati kao i u sebe samog.

Ovo je pak povjerenje bilo megjusobno. Jer i Njemačka, nad kojom su stalno lebdele sitničarska zavist Engleske i nepomirljiva osvetoljubivost Francuske, znala je, da u slučaju opasnosti saveznik sa Dunava čvrsto drži uz nju, i da nikakva primamljiva obećanja, ma sa koje strane, ne mogu da pokolebaju savez i vjernost, kao što je bio slučaj sa izdajničkom Italijom. Prvi put je okušao ovaj savez i prijateljstvo na konferenciji u Algezirasu, na kojoj je Njemačka branila svoja prava u Maroku protiv Francuske. Grozničavo stanje, i opšta zategnutost, ispunjavali su tada zrak. Što već ove godine nije došlo do svjetskoga rata treba blagodariti samo tome, što su neprijatelji Njemačke uvidili, da Njemačka nije sama i da je Austro-Ugarska otvoreno i sa ponosom, sa rukom na maču, stala na stranu svog saveznika. Blagodareći je tada car Wilhelm nazvao Austro-Ugarsku „briljantnim sekundantom“.

Za uslugu je vraćeno uslugom, kada je 1908. godine nad monarhijom lebdela

bura zbog aneksije Bosne i Hercegovine. I ove godine je svjetski rat izbjegnuto samo time, što Njemačka nije napustila Austro-Ugarsku. Prijatelj sa prijatelja, brat za brata, Rusija, Engleska i Francuska, kojima je Italija već davno prišla u tajnosti kao saveznik, svi skupa nisu se osjećali dovoljno jaki, da povedu rat protiv centralnih vlasti, protiv ova dva džina, od kojih je jedan drugom štiti legija, od kojih je jedan za drugog bio spreman, da prolje svoju krv. Tek 1914. godine mislili su oni, da su postigli za čim su težili, i podstakli su Srbiju, da sarajevskim atentatom izazove poraz opšteg rata. U tajnosti su se ipak nadali, da će njemački car i da će njemački narod ostaviti u posljednjem času bez pomoći prijatelja u opasnosti. Ali oni, čiji je savez osnovan samo na zajedničkoj mržnji, nisu mogli ni znati ni shvatiti, šta to znači: njemačka vjernost, nibelunška vjernost. Kao jedan čovjek skočio je cio njemački narod, i njemački car nije ni časa časio, da iskupi datu riječ. I kada je Austro-Ugarska bila primorana, da izvuče svoj mač, zveknuo je i njemački mač: ponosno njih dvoje počinju borbu protiv cijelog svijeta.

Ova pjesma o njemačkoj vjernosti danas već podsjeća na pjesmu o starim junaštvima. Ali ipak je potrebno na današnji dan sjetiti se i te pjesme. Kada je car Wilhelm prošle godine slavio svoj rođen-dan, stajala je njegova vojska i vojska Austro-Ugarske tek na početku pobjedonosnih borbi. Nekoliko nedjelja ranije navalu na šlezkoj granici, i baš u to vrijeme carevog rođendana, nastavljali su Rusi svoje strašne navale na Karpatima. Neizvjesna su tada bila još vremena, a čvrsta i nepokolebiva samo vjera u pobjedu njemačkog i austro-ugarskog vojnika. Danas, kada se opet vraća dan rođenja cara Wilhelma, sija opet sunce pobjede za njega i njegovog uzvišenog saveznika, cara i kralja Franju Josipa, na svim bojištima. Dva moćna prijatelja, Turska i Bugarska, priključili su se njima, i svuda gdje se borbe vode viju se pobjedonosno zastave Njemačke i Austro-Ugarske. Ova godina, koju je sada proživio car Wilhelm, donjela je samo pobjedu.

Mi se nadamo, da će iduća godina donjeti njemu, i svima uama, mir. To je naša najsvetija želja za rođendan cara Wilhelma, vojničkog cara, koja sigurno i odgovara Njegovim najsvetijim intencijama!

Car Wilhelm II.

Wilhelm, treći car njemačke carevine, koja je krvlju i mačem stvorena 1870. godine, rođen je u Berlinu 27. januara 1859. godine. On je bio najstariji sin tadašnjeg princa Friedricha Wilhelma, koji je 1888. godine sjeo na prijesto pod imenom Friedrich III. Ovom krunisanom čovjeku strpljenja, koji je izrekao jednu od najljepših izreka: „Nauči, da trpiš ne žaleći se!“, bila je dosugjena samo kratka vladavina, i već poslije nekoliko nedjelja iza njegovog stupanja na prijesto, 15. juna 1888. godine, naslijedio ga je kao car Njemačke i kralj Pruske njegov najstariji sin, današnji car Wilhelm II.

Moćnom rukom latio se je on žezla i naglasio odmah prilikom otvaranja Reichstaga, koji je otvoren 25. juna u prisustvu sviju njemačkih kneževa, da će njegova politika stalno težiti za održanjem mira. On nije prekršio datu riječ: i za sve vrijeme njegove duge, sada već skoro tridesetogodišnje vladavine, učinio je sve što su dozvoljavali njegov ponos i ponos i čast njegovog naroda, da se izbjegne i ublaži zategnutost i zaoštrenost između vevlasti. Što se danas ipak svijet nalazi u ratnom požaru, odgovornost za to ne pada na njega i na cara i kralja Franju Josipa, nego na odgovorne državnike Engleske, Francuske i Rusije, koji nisu htjeli mir nego rat, koji su težili za uništenjem Njemačke i Austro-Ugarske.

Kada je car Wilhelm uvidio nepomirljivost protivnika, radio je na tome, da se pristupilo pripremanju, koje su njemačku vojsku učinile nepobjedivom. Na osnovi, koju dade njegov djed car Wilhelm I. i njegovi veliki pomagači, stvorio je on današnju nepobjedivu vojsku njemačke carevine, i osnovao je flotu — i ako još sasna mladu — koja je svojim djelima začudila svijet. To je sve bio rad za održanje mira, jer i Wilhelm II., isto kao i Franjo Josip I., nisu htjeli da znaju za svjetski rat, koji je neminovno morao zadati toliko jada i bolova cijelome svijetu. Što su pak oba ova vladara svoju vojsku i flotu doveli do najvećeg stupnja savršenstva, učinili su to jedino iz razloga, što su željeli, da se poštuje njihova želja za održanjem mira, i da se mir koliko je moguće i održi. Koliko je bio pravilan put, kojim su oni išli, najbolje pokazuje historija rata, do koga bi još mnogo ranije došlo, samo da su se sile sporazuma osjećale dovoljno jakim, da se upuste u ovaj rat.

Starajući se za odbranbenu moć svoje zemlje, car Wilhelm II. nije zaboravio, da se stara i za sve ostale grane državne uprave i socijalnog razvika. Pod njegovom vladom dalo je najljepši plod sve ono sjemenje, koje je zasagjeno 1870. godine. Njemačka je industrija procvatila kao nijedna druga. Njemačka je trgovina postala najopasniji suparnik engleske monopolisane trgovine, kojoj je oduzimala polje za poljem. Dalekovidni pogled cara Wilhelma, i njegova sposobnost za velikog vladavca učinila, da se on okružio ljudima, koji mu pomogloše, da se postavi osnova da Njemačka bude svjetska sila. Kada je car Wilhelm sjeo na prijesto njemačka trgovačka flota bila je jedna od najmanjih, danas pak izostaje samo iza engleske, i to ne za mnogo. Podizanje na ovome polju njemačkog carstva, pobudilo je nepomirljivu mržnju u Engleskoj. Sav ovaj divni plod njegove vladavine bio bi danas upropašćen, da car Wilhelm nije stvorio vojsku i flotu, koja danas te plodove pobjedonosno brane.

I u unutrašnjoj politici primjećuje se svuda mudra i snažna careva ruka. Pod njime je socijalno zakonodavstvo u njemačkoj carevini podignuto na najviši stepen. Finansije su tako vogjene, da je Njemačka

danas jedna od najbogatijih zemalja, i u ratu i u ovom pogledu bolje stoji od Francuske, koja je ranije smatrana kao bankar cijeloga svijeta, a danas mora da prosi od engleskih i američkih kraljeva zlata. Ali radnu moć cara Wilhelma, koji je kao i njegov pradjed Friedrich II., bio prvi sluga svoje države, nisu mogli da iznure ni njegov neumorni rad u spoljnoj politici i unutrašnjem uređenju. Na svima poljima nauke i umjetnosti pokazao je car Wilhelm II. živo interesovanje, i bio je uvijek njihov najrevnosniji pomagač, koji se nikada nije oslanjao na sud drugih, nego je uvijek stvarao svoj lični sud.

Sada, razume se, kada milijoni njegovog naroda stoje na bojištu, njegova je prva briga posvećena njegovim vojnicima. Sa istoka na zapad, sa sjevera na jug, svuda gdje se vije njemačka zastava, odlazi on, da se pokaže svojim četama, i da hvalom iz njegovih usta pobudi vojnike na nova junaštva. Kao vojničkog cara, imali smo i mi nedavno prilike, da ga vidimo u Beogradu; i ti časovi ostati će nezaboravni u našoj uspomeni. Nepogreben i držeći se pravo kao i njegov najmlagiji časnik bio je on među nama, i ako je rat protkao i po neku sijedu kosu na njegovoj glavi, njegovo je oko ipak sjalo svježim sjajem i uvjerenjem u pobjedu. A kao takav želimo, da stalno ostane u našoj uspomeni.

RATNI IZVJEŠTAJI.

Izveštaj austro-ugarskog generalnog štaba.

Polaganje oružja bez smetnje.

K. B. Beč, 25. januara.

Balkansko bojište:

Razoružanje crnogorske vojske teče kao i prije bez ikakvih prepreka. Gdje se naše čete pojave, crnogorski bataljuni polažu oružje bez ustezanja. Mnogi odredi iz prijedjela, koje naša vojska još nije posjela, prijavili su se kod naših predstraža, da će s gotovošću položiti oružje. U Skadru smo zaplijenili dvanaest topova, 600 pušaka i dvije mašinske puške.

Potpisan je ugovor o polaganju oružja crnogorske vojske

K. B. Beč, 26. januara.

Ugovor o polaganju oružja crnogorske vojske potpisan je juče u 6 časova uveče od opunomoćenika crnogorske vlade.

Razoružavanje se nastavlja bez ikakvih teškoća, i sada je već prošireno na okružja Kolašina i Andrijevice.

Znatni uspjesi na Soči.

Na mostobranu kod Gorice posjele su naše čete, u borbama kod Oslavije, jedan dio tamošnjih neprijateljevih položaja; tom prilikom smo zarobili 1197 neprijateljskih vojnika i 45 časnika, i zaplijenili 2 mašinske puške. I na mnogim drugim mjestima na fronti kod Soče pojačane su borbe.

Napad Talijana na naše položaje kod Podgore, Monte San Michele i istočno Monfalcone odbijeni su.

Naši avijatičari bacali su bombe na neprijateljeva skloništa i magacine kod Borgo i Ala.

Rusko bojište:

Ništa novo.

Zamjenik glavnog stožera podmaršal pl. Höfer.

Izveštaj njemačkog vojnog vodstva.

K. B. Berlin, 26. januara.

„Wolff-Bureau“ javlja iz glavnog stana:

Zapadno bojište:

Francuzi su protivnapadima pokušali da povrate otete im položaje iztočno od

Neuville. Svi francuski napadaji ogbi-
jeni su, a dolazilo je i do borba grudi u
grudi.

Kod la Chala de posjeli smo mi po-
ložaje, pošto smo osujetili jedan neprija-
teljev napad. Od naših hidroplana na-
padnuti su neprijateljevi položaji kod La
Pamie, a od naših aeroplana željeznička po-
strojenja Loo (jugoistočno od Dixmunde)
i Bethune.

Na istočnom i na balkanskom
bojištu ništa novo.

Izveštaj turskog glavnog stana.

K. B. Carigrad, 26. januara.

(Agence telegraphique Milli). Glavni stan saopštava:

Irakška fronta:

Neprijatelj, koji je kod Felahie imao te-
ške gubitke, nije preduzimao nikakav novi
napad. Kod Kut el Amara trajao je s vre-
mena na vrijeme artiljerijski dvoboj. U
nedjelju 18. januara iznenadili smo s uspje-
hom neprijateljski logor kod Korna. Nepri-
jatelj je imao mnogo mrtvih i izgubio je
mnogu stoku. U ovom prjedelu izvanredno
je pao snijeg, te usljed toga je jaka zima.

Dardanelska fronta:

Ništa se značajno nije dogodilo, samo
nezatne čarke na desnom krilu na sjeveru
rijeke Murada. Na ostalim krilima bez
promjene.

Car i kralj Franjo Josip Prvi.

Neprekidan rad i odlično stanje zdravlja
Njegovog Veličanstva.

„N. W. T.“ piše: Zadovoljno pouzdanje, kojim
je monarhija prožeta, uvećava se još više prijatnim
izvještajima, koji dolaze iz careve schönbrunn-
ske usamljenosti. Za osamnaest mjeseci Njegovog Veli-
čanstva nije sebi dalo ni jednog časa odmora, niti je
sebe štedilo. Od početka rata, zimi i ljeti, skoro nije
ni napuštao svoj pisani sto.

Njegova se najbliža okolina divi otpornoj snazi
i radljivosti vladaoca. Ništa se na velikoj svjetskoj
pozornici ne dešava, a da nema svoga odjeka u car-
skoj i kraljevskoj sobi za rad.

Sad se u Schönbrunnu, carevoj palači kraj Beča
bave nadvojvodkinja Zita s djecom i nadvojvodkinja
Marija Valerija s porodicom. Od kako je otpočeo rat,
audijencije su skoro sa svim obustavljene, pa i same
članove porodice monarh rijetko vija kod sebe. Njegov
dan, od ranog jutra do večeri, pripada isključivo radu.

Rusija će prva tražiti mir?

Bugarsko objašnjenje stanja.

„L. N. N.“ ima ovaj izvještaj iz Sofije: Pre-
daja Crne Gore je u Sofiji predmet živog pretresanja.
U političkim krugovima, pa i u onim, koji su
prema Rusiji prijateljski naklonjeni, po-
činje, da se utvrguje vjerovanje, da će po-
slije predaje Crne Gore, u ne tako dalekom vremenu
Rusija potražiti mir, već i stoga, što se ne
može uzeti, da je kralj Nikola bez znanja Rusije
donio svoju tešku odluku; dalje stoga, što je veliki
ratni cilj Rusije, Carigrad i zauzeće Dardanelskog
tjesna, kako izgleda, potisnut u nedoglednu daljinu,
a ruski saveznici naročito u tom pogledu zasvjedo-
čili su ruskom javnom mnijenju svoju potpunu
nemoć. Ti ruski podstikači rata nemaju više
zgodnu riječ, kojom bi mogli zagri-
jati narod, — ni Carigrad, niti oslobodjenje je-
dnovjerne braće na Karpatima, ni u opšte kakvo
drugo sredstvo. Pa kako se osim sviju propalih nada
u Rusiji još osijeća, u većem obimu, i ratna za-
morenost, to će teško biti izvojevati produženje rata.

Jedan stari bugarski general, koji Rusiju vrlo
dobro poznaje, izjavio je o tome svoje mišljenje tako,
da su se kako reakcionari tako i sama dvor-
ska stranka već prilagodile misli o zaključenju
mira. Oni se danas boje samo toga, da nebi šef ka-
deta Miljukov sa svojim pristalicama, a tako isto
i svi liberalni elementi uzeli to kao zgodan povod
za razbukavanje revolucije, pa s toga i
odlažu odluku. S druge strane su ne samo porazi
Rusa u Poljskoj, nego i napuštanje dardanelske akcije

od strane četvornog sporazuma izazvali u širokim
slojevima ruskog naroda najdublji
utisak. O Englezima i Francuzima go-
vori se sad tamo sa ogorčenjem i prezira-
njem, te se mnogostrano smatra, da je dalje
produženje rata beskorisno. Osim svega
bezuslovna predaja Crne Gore osjetila
se u cijeloj Rusiji kao težak udar. Neće se,
dakle, pogriješiti, ako se predstojeće borbe kod
Soluna uzmu kao posljednja i riješa-
vajuća faza svjetskog rata. Proljeće će,
možda, donijeti mir čovječanstvu.

Balkanske vijesti.

Arbanaški pozdrav Njegovom Veličanstvu caru i kralju.

K. B. Beč, 26. januara.

Kako „Arbanska Korespondencija“ javlja, arban-
ski vladika u Skadru, Georgije Koleči i bivši gu-
bernator Valone, Vrioni, poslali su, u ime arban-
skog naroda koji se sad nalazi u Austro-Ugarskoj,
brzojavku Njegovom Veličanstvu caru i kralju Franji
Josipu, kojim arbanska kolonija izjavljuje vladaru
svoju poniznu blagodarnost, što su hrabre austro-
ugarske čete oslobodile Skadar, i tu priliku
iskorišćuju, da pred nogama Njegovog Veličanstva
iskažu svoju toplu blagodarnost za sva dobročinstva,
koja je Njegovom Veličanstvu car i kralj u obilatoj
mjeri iskazao arbanskom narodu. U isto vrijeme po-
slati su pozdravni brzojavi nadvojvodi Fridriku,
ministru Burijanu i vojnom ministru baronu Kro-
batinu.

Kako je kralj Nikola primio austro-ugarsku vojsku „kao da je narodna svečanost“.

Sarajevo, 20. januara.

O posljednjim događajima na crnogorskom ra-
tištu, koji su doveli do bezuslovne predaje crnogor-
ske vojske, doznao je sarajevski dopisnik „Grazer
Tagespost“-a slijedeće:

Kad su 13. ov. mj. po podne prve carske i kra-
ljevske čete — jedan vijestnički odred — ušle u
Cetinje, stanovništvo je očevidno znalo šta predstoji,
jer je od kralja Nikole ili njegovih ministara, koji
su malo prije toga grad bili napustili, pozvano bilo
da vojsku cara i kralja Franje Josipa dočeka, „kao
da je narodna svečanost“, jer to zahtjeva interes
zemlje i želja njenog kralja.

U ostalim crnogorskim kotarima očekivali su
predsjednici opština, koji su svoju predaju nudili
mirnom savješću, da carske i kraljevske čete neće
protivu stanovništva ništa, što vojnički nije potrebno,
preduzimati. Po podne su prispjeli crnogorski vojnici,
koji su donjeli pismo, podpisano od sviju ministara,
kojim se moli, da se povedu pregovori o miru. Po-
slije ovoga postavljen je i primljen zahtjev o bezu-
slovnoj predaji.

U ovom trenutku još se vode pregovori izmjeđu
obostranih izaslanika — s naše strane isključivo voj-
nički — o samom polaganju oružja. Oni će morati
dosta dugo trajati, jer to iziskuju pitanja o snabdije-
vanju, smještanju, čuvanju i odašiljanju predatih u
mjestu, gdje ima stovarišta i ljekara na raspoloženju,
dalje, zbog odregjivanja mjesta za predaju pojedinih
vojnih odjeljenja, svega oko 20.000 vojnika. Osim
toga odluka o predaji mora se saopštiti cijeloj vojsci
i cijeloj zemlji, što zbog rgjavih veza, a na mnogo
mjesta i nedostatka telefonskih, zahtjeva mnogo vre-
mena. Kralj se nalazi pozadi demarkacione linije, kod
svojih četa.

Tri četvrtine milijarde izgubila ententa u Crnoj Gori.

Zeneva, 22. januara.

Ovdašnjim listovima saopštava se iz Parisa, da
se predumovijentente učinjeni Crnoj Gori,
zaključno sa vrijednosti nabavljene artiljerije iznose
okruglo tri četvrtine milijarde, koje
pare sada gospoda od četvornog sporazuma mogu
zapisati u odžak.

Prikupljanje turske vojske i Petar Karagjorgjević.

Atena, 25. januara.

(Agence Havas). Zvanično saopštenje tvrdi, da
se turske čete u znatnom broju prikupljaju u prije-
delu od Simidžina do Supli. Petar Karagjorgjević,
koji bi želio, da je što prije u sredini svojih
četa, odputovati će poslije završenog liječenja u Edip-
susu na Krf, gdje će ostaci srpske vojske, kako se
veli, uskoro biti ponovo postavljeni u stanje, koje
će je osposobiti za borbu.

Uspostavljanje rudarskog života u Srbiji pod austro-ugarskom upravom.

Rijetko koja zemlja ima toliko bogatstvo u rudama, kao što je slučaj sa Srbijom. Ta ovdje se nalaze majdani sviju vrsta ruda. Srpska stručna literatura posljednjih godina ukazuje na 61. novo nagjenih mjesta sa rudama, upravo majdana.

Na žalost, oskudica u stručnjacima, i nesavjesna burzovna spekulacija francuskih, belgijskih i engleskih kapitalista, koji su se zainteresovali za rudarstvo u Srbiji, učiniše, da je potpuno propao pokušaj srpske vlade, da od 1904. godine živahne rudarski život u Srbiji.

Kada je sad austro-ugarska uprava zavedena u Srbiji, vidilo se, da se rudarska proizvodnja ne može opet odmah povratiti u život, jer je već godinama napušten rad skoro u svima majdanima, koji spadaju u našu interesnu zonu, a osim toga i svi putevi i drumovi, koji su od velikog značaja za napredak rudarstva, nalaze se u krajnje žalosnom stanju. Svima majdanima, koje treba živahnuti, nedostaje ne samo po nešto, nego sve što je bitno: zgrade su opljačkane, popaljene, najvećim dijelom razorene, neupotrebljive, a mašinerije demolisane, što nije bilo čvrsto utvrđeno odnjeto je; okna su najvećim dijelom srušena i prepunjena vodom. Ktome treba još dodat i teškoće, koje danas postoje za dovoz tehničkog materijala. Pod ovakvim okolnostima moralo se ograničiti na to, da se ispita prvo majdani olova, antimona i bakra, koji leže u blizini glavne pruge, u kojim bi se majdanima odmah moglo pristupiti brzoj produkciji.

S toga je prvo stručnjački ispitana okolina Krupnja, koja je nekad bila rudarski ponos Srbije, zatim stari majdani žive, olova i srebra

na Avali; potom olovni prijedeo kod Babe, ugljeni majdani kod Vrčina i Zuce, Vlaške, i Rudniku, i rudna polja oko Valjeva i kod Majdanpeka. U mnogim ovim krajevima nagjeni su mnogi nalasci, koji daju nade, da će rudarstvo u Srbiji opet brzo živahnuti, dajući lijepih uspjeha.

Odmah je povraćen život u starim majdanima Krupnju, Ripnju, Babi, Majdanpeku i Vlaškoj; svuda su zavedene carske i kraljevske vojne rudarske uprave, stvaraju se putevi za prenos ruda, i stari srpski rudarski život ulazi u svoj normalni tok. Već preko 1000 rudarskih radnika rade u majdanima, a preko 1000 radnika van majdana, i preko stotinu je već srpskih siromašnih rudara zaposleno.

Skorih dana početi će rad još nekoliko majdana. I zemlja, koja je već toliko godišnjim ratovima i neredima opustošena i osiromašena, zemlja, koja više ne može da ishranjuje svoje sinove, ta zemlja će skoro i sama podići svoj glas protiv onih ljudi, koji su se sami nametli njoj za gospodare, dražili je i upropašćavali. Srpske rude pomoći će našoj vojsci, da potpuno uništimo naše neprijatelje.

Nigdje se nije pokazalo tako jasno kao u Srbiji baš sada pod upravom vojnog generalnog gubernementa, koliko je rad u miru potreban za rad u ratu. Radi se sada, da bi se rat što prije priveo kraju i da bi se došlo do mira! Ljudi iz naše monarhije došli su, da pomognu ovoj zemlji i da njene vrijednosti podignu; mi pružamo sirotom izmučenom narodu mir, i pružamo mu mogućnosti za rad i opstanak.

A narod te zemlje, on je s nama.

Sirota zemlja, a ipak tako bogata, za koju jedan austrijski državnik kaže: „Kad se Srbi-

jom pametno upravlja, to je druga Belgija.“

A da će skoro biti, da se odzaci opet puše, da seljak pušku zamjeni plugom, da se iz majdana opet izvlači bogatstvo, i da se povrati mir, to je opravdana nada carskog i kraljevskog vojnog generalnog gubernementa, koji će od svoje strane sve učiniti, da se nagjene rude drukčije upotrebe na opštu korist teško iskušane zemlje.

Gorka optužba kralja Konstantina protiv entente.

Pogriješke politike entente na Balkanu.

K. B. London, 21. januara.

Listovi saopštavaju razgovor atenskog dopisnika „Associated Press“ sa kraljem Konstantinom.

Kralj je pozvao dopisnika, da bi iskazao svoju duboku srčbu protivu nečuvjenih postupaka i najnovijih djela četvornih saveznika prema Grčkoj.

Kralj je Konstantin, koji je bio jako uzbuđen, rekao: Najčistija je potvora, kad Engleska i Francuska govore o povrjedbi neutralnosti Belgije i Luxemburga, prema onome, što su meni učinili i što još čine.

Ja sam sve pokušao, da u engleskoj i francuskoj štampi održim pair play. Čim je engleska štampa, nečuvjenim izvrtanjem pravog stanja stvari i izopačavanjem pobuda odpočela, da napada Grčku, ja sam jednome od njihovih dopisnika izjavio sve potrebno o stanju Grčke. To isto sam učinio i u francuskoj štampi. Još jedini forum za javno mišljenje ostaje mi otvoren u Sjedinjenim Državama. Ja

Podlistak.

Pobjedilac Crne Gore.

General Kövess od Kövesshaza.

Zapovjednika balkanske vojske, generala pješadije Hermanna von Kövessa, koji je izvojevanom pobjedom nad Crnogorcima stekao slavno ime, nazivaju erdeljski Saksonci sa radosnim ponosom, kao svog, ne samo zato što je on od 1911. godine bio zapovjednik dvanaestog vojnog zbora u Erdelju, gdje je brzo osvojio sva srca, već što i po majci vodi on porijeklo iz tog kraja, čega se on stalno sjeća. Zato ga je i opštinsko predsjedništvo grada Hermannstadta, (Sibinj), još u jesen prošle godine, izabralo za počasnog svog gragjana, pored junaka od Brest-Litovska generala Arthura grofa Arza iz Strassenburga, rođenog u Hermannstadtu, i junačkog branioca Erdelja od ruske navale, generala konjaništva Pflanzera-Baltina.

Kako piše „Grazer Tagespost“ Herman od Kövessa rođen je 31. marta 1854. godine u Temesvaru, kao prvenac sin docnijeg generala Albina Kövessa od Kövesshaza. Njegova je mati Johanna kćerka uglednog gragjanina iz Erdelja, apotekara i predsjednika opštine u Fogorschu Josepha Sterzinga. Njen sin, naš pobjedonosni vojskovođa, svršio je tehničku vojnu akademiju godine 1872., godine 1878. svršio je ratnu školu, a od 1878. do 1880. godine bio je generalštabni časnik u Hermannstadtu, odakle je poslije premješten za Sarajevo. 1882. godine dobio je najviše priznanje za zasluge stečene prilikom operacija u južnoj Dalmaciji, Bosni i Hercegovini, i od tada je vrlo brzo napredovao. 24. juna 1911.

godine naimenovan je on za zapovjednika 12. vojnog zbora u Hermannstadtu, a 1. novembra 1812. za generala pješadije, a već 18. avgusta 1911. podarena mu je čast pravog tajnog savjetnika Njegovog Veličanstva cara i kralja.

Još staro gjačko prijateljstvo vezuje generala Kövessa sa glavnim zapovjednikom našeg generalštaba baronom Conradom, oni su u ratnoj školi bili drugovi. Poslije mnogo godina sreli su se opet u Innsbucku drugovi, i jedan je bio predpostavljen drugome. Tada je Hermann od Kövessa imao prilike, da se upozna sa Conradovim osnovama za utvrđivanje i odbranu Tirola, što mu je poslije i omogućilo, da zauzme položaj inspektora radova oko utvrđivanja u Tirolu. Kao zborni zapovjednik u Erdelju učestvovao je on u jesen 1912. godine na velikim manevrima u južnoj Ugarskoj, gdje se je odlikovao. Dobio je vrlo mnoga visoka priznanja, pa ima veliki broj domaćih i stranik odličija. Povodom njegovog jubileja četrdesetogodišnje revnosne službe naimenovan je od 1912. godine za vlasnika 95. pješake pukovnije.

Ovaj general, snabdjeven sa tolikim vojničkim preimućstvima, ima i široki, opšti vidokrug. U kulturnom razviću je saskog naroda u Ugarskoj uzeo on živog učešća, a isto tako i njegova supruga, rođena plemićka od Hye-Glunek, kćerka bivšeg carsko-kraljevskog ministra pravde. „Nesporna ljupkost ove dame visokog položaja u društvenim krugovima, učinila je, da je ona stekla simpatije sviju krugova. Naročito je bila uzor žena, kada se latila ozbiljnog zadatka, prilikom zavogjenja kursa za bolničarke u balkanskom ratu 1912/13 godine, prilikom rada u Crvenom Križu za vrijeme mira, a naročito sada se dala svom dušom na posao, kada je

izbio svjetski rat. Kao nijedna druga, gostoljubiva kuća zbornog zapovjednika u Hermannstadtu bila je otvorena najširim krugovima“. Iz generalovog braka rodila su se tri sina, od kojih se dvojica takogjer posvetiše vojsci. Stariji, koji je 1. avgusta 1914 godine izišao iz Wiener-Neustädtske vojne akademije, poginuo je 29. avgusta iste godine junačkom smrću, kao poručnik 1. tirolske pukovnije carskih lovaca, kod Rawa-Ruske.

Megjutim je otac, na čelu svog vojnog zbora prodro u Galiciju, a docnije i u Poljsku. Na poljskom zemljištu prvo je bio dodat Woyschovoj vojsci, zatim je samostalno komandovao, i general v. Kövess postizao je sve nove uspjehe, dok najzad 4. avgusta 1915. godine, poslije junačke borbe, sa svojim erdeljskim pukom nije osvojio jaku rusku tvrđavu Ivangorod. U mjesecu septembru, pošto je naimenovan za zapovjednika jugoistočne vojske, rastao se on sa svojom pukovnijom, ali je ipak pred svoj odlazak posjetio pojedine dijelove svojih četa. Kako piše jedan vojni sveštenik u „Siebenbürgisch Deutschen Tagblatt“, raspitivao je on tom prilikom o svemu i svačemu. Jedan bataljon hermanstadtskog puka (broj 31) ostao je pod njegovim zapovjedništvom, i odlikovao se poslije prilikom borba kod Beograda.

Želja pomenutog vojnog sveštenika, koji je slavnom zapovjedniku pozeleo najlepšu budućnost, ispunila se sjajnije nego što je on to mogao i pomisliti. S ponosom gledamo mi na velika djela našeg generala v. Kövesa, a naročito na njegov veliki uspjeh, koji je oduševio i sve naše savjeznike. Savezni carevi odlikovali su najvišim odličijama zaslužnog vojskovođu.

ču se uvijek obraćati Americi, da bi našao nepristrani sud, koji su mi četvorni saveznici odkazali.

Njihove čete posjele su Lemnos, Imbros, Mytileni, Castellorizo, Krf i Solun, sa poluostrvom Halkidikom i veliki dio Makedonije. Šta znači njihovo obećanje, da poslije rata dadu oštetu? Oni ne mogu naknaditi patnju moga naroda, koji je otjeran sa svojeg ognjišta. Oni ističu vojničku nužnost. Pod pritiskom vojničke nužnosti prodrle je Njemačka u Belgiju i posjela je Luxemburg. Izlišno je reći, da sile, koje sad vrijedjaju neutralnost Grčke, nisu nju zajamčile, kao što je to bio slučaj sa Belgijom; jer neutralnost Krf-a zajamčile su Engleska, Francuska, Austro-Ugarska i Pruska.

U čemu se nalazila vojnička nužnost za razoravanje mosta kod Demir-Hisara, koji je koštao 1 i po milijon drahmi i koji je jedini put, kojim se naše čete u istočnoj Mačedoniji mogu snabdjeti životnim sredstvima? Most je bio miniran, i on se mogao, za slučaj da se neprijatelj približuje vrlo brzo baciti u vazduh. Svi priznaju, da neprijatelja nije bilo u blizini mosta, niti je bilo znaka o njegovom približavanju.

U čemu se, dalje, nalazi nužnost, da se posjedne Krf? Ako je Grčka u savezu sa Srbijom, i Italija je to isto; Srbi su mogli mnogo lakše otići iz Arbanije i Italiju nego li na Krf. Ili možda Talijani ne žele Srbe, jer strahuju od kolere? Zar saveznici misle, da je Grcima manje neprijatna kolera, nego li Talijanima?

Četvorni saveznici vele, da su oni Castellorizo, Krf i druge tačke posjeli, da bi pronašli oslone tačke za podvodne brodove. Britansko je poslanstvo ponudilo 2000 funti, a to je veliki novac, za jednog grčkog ribara za obavještenja, koja bi pomogla, da se pronagju podvodničke oslone tačke. Ali poslanstvo nije dobilo nikakvu vijest o oslonim tačkama podvodnica u Grčkoj. Nikada podvodnice nisu od Grčke snabdjevane potrebama ma koje vrste.

Povijest balkanske politike četvornog sporazuma silan je niz velikih pogrješaka, i iz ljutnje, što su im svi njihovi računici ostali jalovi, oni se upinju, da na Grčku natovare plodove svoje sopstvene gluposti. Mi smo ih u svoje vrijeme opominjali, da će Austro-Ugarska i Njemačka pouzdano pregaziti Srbiju, oni to nisu htjeli vjerovati. Sad su se obrnuli protivu Grčke, kao razljučena nerazborita djeca. Oni su namjerno odbacili svaku korist grčke simpatije. U početku rata 80% Grka bilo je naklonjeno ententi, danas nebi 20% rukom makli, da četvornom sporazumu pomognu.

Bogojavljenjska borba na granici Bukovine.

Napadna kolona iz 18 redova. — Više od 8000 poginulih i ranjenih Rusa u jednom danu borbe. — Čitavi ruski odredi satrveni.

Izvjestilac „Az Est“-a javlja iz Czernowicze: Poslije trodnevnog prekida odpočela je 18. januara, u 10 sati noću, druga borba, nazvana Bogojavljenjska, jer je odpočela u oči dana pravoslavnog vodoosvećenja. Ove borbe su bile žešće nego i jedne dosadanje. Artiljerijska je borba trajala od utornika noću, bez i najmanjeg prekida, do srijede po ponoći. Rusi su se služili japanskim topovima najtežeg kalibra i upotrebljavali ogromnu količinu ručnih granata.

Czernowicze su se upravo tresle pod strahovitom grmljavinom topova. U ubrzanu vatru Rusa, umiješala se uništavajuća vatra naših teških baterija. Bezobzirno je neprijatelj gonio svoje, mnogo puta iz 18 redova sastavljene kolone na napad. Napadne neprijateljske kolone bile su doslovno u čitavim četama jedno za drugim uništavane. Prelazeći preko vlastitih lješeva i ranjenih pokušao je neprijatelj očajnički, da se približi našim položajima, ali uvijek bez uspjeha. Ili su neprijateljski redovi bili u borbi prsa u

prsa na nož satrveni, ili su bili zatrpani u jamama, koje su naše baterije duboko bile izrile.

Ondje, gdje je napadačima bilo pošlo za rukom, da prodru u naše rovove, tamo je bilo sa njima za deset minuta i svršeno. Na ratištu gomilali su se gusti oblaci drma, koje je neprekidno prosijecala svjetlost topovske vatre.

Izgleda, da je ruska ratna taktika izgubila pamet. Pored velikih gomila žrtava, ona je neprekidno slala neizvježbane vojnike za napad, koji nikad nisu imali oružje u svojoj ruci. Poslije borbe od sedamnaest sati, u kojoj je neprijatelj, prema pouzdanoj ocjeni, imao preko osam hiljada mrtvih i ranjenih, žestina je borbe popustila. O nesavršenom junaštvu naših hrabrih boraca svjedoči okolnost, što su oni, pošto su odbili jedanaest bijesnih napada, sami prešli u ofenzivu, zadajući i tada neprijatelju teške gubitke i više svega zarobili 600 neprijateljskih vojnika, među ovima mnogo iz druge ruske strjeljačke divizije.

Prema iskazu zarobljenih, od pojedinih ruskih odreda preostalo je šest do osam živih vojnika.

Nar. privrjeda.

Put austrijskih i njemačkih industrijalaca tkanine za Tursku.

Posljednjih dana preduzeli su njemački predstavnici industrijalaca tkanine put u Tursku, da bi se na licu mjesta uvjerali o izgledima za dovoz pamučne vune iz Turske. Ovih dana je iz istih razloga otputovao u Carigrad i predsjednik austrijske udruge tkanina g. Artur Köffler.

Gradnja brodova u 1915. godini.

Prema podacima, koje je sakupio „Glasgow Herald“, u toku 1915. godine sagrađeno je 1611 brodova, u cijelokupnom iznosu od 1,496.000 tona, prema 3165 brodova u iznosu od 3,490.000 tona, koliko je sagrađeno u toku 1914. godine. Od sagrađenih brodova dolaze na

	1915.	1914.
Englesku i kol.	700 brod. sa 682.272 t.	1.585 brod. 1.790.428 t.
Ostale zemlje	911 „ „ 813.780 t.	1.600 „ 1.694.023 t.
Njemačku	45 „ „ 154.804 t.	184 „ 505.719 t.
Holandiju	387 „ „ 216.745 t.	674 „ 247.584 t.
Sjed. Države	104 „ „ 177.616 t.	156 „ 270.962 t.

Dok su u toku 1914. godine gragjeni i brodovi od 56.000 tona, u toku prošle godine sagrađen je samo jedan brod od preko 15.000 tona, svi ostali brodovi hvataju ispod 10.000 tona.

Trgovinski odnosi izmegju Njemačke i Austro-Ugarske.

Odbor njemačkih trgovaca sastati će se u Berlinu 10. i 11. februara. Kao prva tačka dnevnoga reda utvrgjeno je raspravljanje pitanja o budućem uregjenju trgovačko-političkih odnosa izmegju Njemačke i Austro-Ugarske.

Neuspjeh talijanskog zajma.

Prema jednoj milanskoj vijesti, upis trećeg talijanskog ratnog zajma, zajedno sa upisom novčanih zavoda, neće iznjeti više od dvije milijarde lira. Kada se uzmu u obzir velike povlastice, koje dobijaju upisnici ovoga zajma, i velika državna reklama, koja je učinjena od strane vlade, onda će se lako uvidjeti, da nije veliko rodoljublje kod Talijana.

Propast ruske poreze na prihod.

„Berliner Tageblatt“-u javljaju iz Kopenhagena: Ruski je državni savjet odbio, da odobri zakonski projekat ruskog ministra finansija Barka, koji je na zahtjev bugjetske komisije Dume htio da izvrši reformu u pogledu zavogjenja ruske poreze na prihod. Državni je savjet dao mišljenje, da je zavogjenje poreze na prihod nemoguće, pošto je Rusija poljoprivredna zemlja. Ruski državni savjet dao je jedan lijepi savjet ruskim državicima: „Bolje je“, veli on „pobijediti Njemačku, i naturiti joj, da plati ratnu oštetu“!

Razne vijesti.

Francuski gubici.

Francuska se vlada još nije odlučila, kao što i reakcioni „Figaro“ tvrdi, da izda listu hrabo palih vojnika. Ali je morala kako isti list javlja, da saopšti gubitke u vojsci budgetnoj komisiji radi odobrenja

mirovine udovicama u siročadima. Ova komisija nije dala tačan broj poginulih, ali je saopštila izvjesne brojeve, koje mnogo kazuju. U vojnom ministarstvu postoji jedno odjeljenje, koje raspravlja sva pitanja, koja se tiču vojnih mirovina. Personal pri ovom radu je u toku 1915. godine nastao od 70 do 944 osoba. A samo u izvještajnom odjeljenju ima 1136 postavljenih, koji daju izvješća rodbini vojnika. Broj umirovljenih vojnika, koji su pri službi onesposobljeni, iznosio je u miru od prilike 7000, sada je taj broj 120 do 150 puta veći. Iz toga se daje zaključiti, da broj ratnih invalida iznosi od prilike jedan milijon. Broj poginulih se krije, ali broj molbi za mirovine prelazi 1.800.000.

Revolverski novinar.

Gospodin Aleksandar Aleksandrovič Suvorin sin i nasljednik osnivača, prema Nijemcima i Austro-Ugarskoj neprijateljski raspoloženog i antisemitskog lista: „Novoje Vremja“ u Petrogradu, smatrao je za potrebno, da jednim užasnim djelom dokaže, da je organ, čiji je saradnik on poslije smrti svoga oca postao, ne samo po osvjedočenju, nego da je nasljedio i njegove revolverse manire.

29. Decembra je otišao u sjednicu upravnoga vijeća, pa šta nije imao prava i tražio je, da ga izvjeste da li su njegova braća Mihajlo, sadašnji urednik lista i Boris urednik „Večernje Vremja“ svoj dio, koji čini veći dio kapitala, prođali Jevrejima. On je oyo pitanje upravi i pismeno uputio, ali nije dobio odgovor, i njegovo prisustvo i usmeno pitanje ne pomoglo ništa. Razdraženi Suvorin uzme revolver, razbije prozor, krv je lila iz njegove ruke i izbacio jedan metak na ulicu i odmah potom dva metka na jedno veliko ogledalo u dvorani. Svoj cilj, da izazove škandal, je ovaj gospodin postigao; policajci su odmah došli, kojima je pokazao dozvolu da smije nositi oružje. Po sebi se razumije, da će ovaj dogagjaj doći pred sud, ako ova tri plemenita brata ne pretpostave, da se pred javnošću operu. Tužbu, koju je Aleksandar podigao, naravno je besmislena, jer „Novoje Vremja“ vodi samo špekulaciju grubim antisemitizmom ruskih gragjana (sitničara) i propalo bi, kad bi pravac promijenilo. Saradnici lista tvrde, da je gospodin Aleksandar Suvorin uzalud pokušao, da proda jevrejskim bankarima dio, koji njemu i njegovoj djeci pripada i obtašnjavaju njegov skandalozan postupak time, da je htio, da se osveti braći, što nije mogao dobiti mjesto administrativnog direktora. Ovo nije nemoguće, jer je isti gospodin bio već jednom pred sudom časti, što je kao izdavač jednog malog lista pokušao iznuditi novaca od nekoliko petrogradskih banki.

Crnogorski general Vukotić kao rekrut u Linzu.

„Linzer Volksblatt“ podsjeća na to, da je doskorašnji crnogorski ministar predsjednik general Vukotić, brat crnogorske kraljice, u oktobru 1884. godine kao 20-godišnji mladić došao u Linz i tu kod 4. čete poljskog lovačkog bataljona stekao prvo vojničko obrazovanje. Zbpovjednik bataljona bio je kapetan Hugo Scharffschmiedt; njegov vodni zapovjednik bio je sadanji sekretar kotarske bolesničke blagajnice Oto Donner. Kapetan Scharffschmiedt pozvao je Donnera u četnu kancelariju i saopštio mu, da on ima da primi mladog Crnogorca radi obuke i obrazovanja. Mladić je prilično bujan, pa će s toga biti potrebna i izvjesna strogost.

Vukotić je nosio sa svim obično vojničko odijelo, u dvorani za spavanje data mu je za spavanje postelja jednog podoficira, a morao je u sobi voda zajedno s vojnicima i jesti. U početku Vukotić nije znao ni riječi njemački, ali je malo po malo prilično naučio. U učenju pokazivao je veliku prilježnost. Pri obuci bio je poslušan. Kapetan je Scharffschmiedt bio u stanju, da ga s proljeća 1885. godine predloži za unapređenje, za vogju patrole. S jeseni iste godine je Vukotić postao nadlovac (narednik), pa je onda kao pitomac došao u carsku i kraljevsku pješačku kadetsku školu u Beč.

Nadvojvoda se Ivan interesovao za Vukotića i pozivao ga često na ručak i u lov. Nadvojvoda Ivan snabdjeo je Vukotića, da mu nebi morao dolaziti u prostom vojničkom odijelu gragjanskim odijelom, poklonio mu je lovačku pušku i municiju. Koliko se tada Vukotić malo poznavao zapadno-evropsku kulturu, dokazuje, to, što ga je njegov učitelj vodnik morao poučiti u oblačenju gragjanskog odijela. Vrskaput htio je obući preko prsluka, pa onda tek kratki kaput. On nije mogao ili nije htio pojmiti, da gornji kaput dolazi preko prsluka, pa tek onda vrskaput. Vukotić je po roditeljima svojim bio puki siromašak, te se za sve što mu je bilo potrebno brinuo njegov protektor nadvojvoda Ivan.

Izmišljotine četvornog sporazuma.

K. B. Beč, 25. januara.

Sve vijesti, koje potiču iz neprijateljskih logora, o novim borbama u Crnoj Gori, potpuno su izmišljene. Potvrđuje se, da je kralj napustio svoju zemlju i svoju vojsku. U čijim se rukama sada nalazi vladavina, ne može se pouzdano označiti, u ostalom to je, prema vojničkom ishodu crnogorskog ratnog pohoda, sa svim beznačajno.

† Theotokis.

K. B. Atena, 26. januara.

Ministar je prosvjete Theotokis umro.

Najnovije brzojavne vijesti.**Sarajevski atentatori.**

K. B. Prag, 26. januara.

U kaznionici u Teresienstadtu u Českoj umro je noćas Nedeljko Čabrinović od tuberkule pluća.

Gavro Princip i Nedeljko Čabrinović bili su, kao što je poznato, dva glavna izvršioća strašnog ubijstva u Sarajevu. Obojica su osugjeni svaki po 20 godina teške tamnice, jer su bili maloljetni. Čabrinovića je, eto, ipak za njegovo grozno djelo postigla smrt, dokle se nesjavnesni trovači duša, u čijim su rukama bili oba ova mladića samo prosto orugje, većim dijelom još u slobodi nalaze, i s jezum moraju posmatrati sve ove užasne posljedice njihovog strahovitog rada.

Vojna obaveza u Engleskoj.

London, 25. januara.

Nedjeljni list „Staterman“ saznaje, da je ministar predsjednik Asquith primio prošle nedjelje deputaciju radenika i izrično joj na sa svim odregjen način izjavio, da se mjere, koje se nalaze u zakonu o vojnoj obvezi, neće proširivati, da se neće primijeniti prinudna služba nad oženjenim, niti će se ona poslije rata produžiti. On, razumije se, ne može reći, šta će predložiti buduća vlada, ali se on takvim planovima ne bavi. Onaj, koji bi doznije htio proširenu vojnu obavezu ustaliti, mora njegovo mjesto zauzeti.

Oslobodjenje konsula.

New-York, 25. januara.

(Reuter). Washingtonski dopisnik „Assozieted Press“ javlja: Blagodareći zauzimanju američanske vlade, njemački, austro-ugarski, turski i bugarski konsul, koji su u Solunu bili uapšeni i na jednom francuskom ratnom brodu odvedeni, biti će uskoro pušteni u slobodu.

Zakon o štampi u Francuskoj

K. B. Paris, 26. januara.

Komora je u sporazumu s vladom vratila odboru prijedlog zakona o štampi.

Britanska podvodnica nasjela.

K. B. Hag, 26. januara.

Mornarsko odjelenje saopštava, da je 19. t. m. britanska podvodnica H. 6. nasjela, usljed konstrukcije pogreške, kod Shiermonningkooga u nizozemskim vodama. Svi pokušaji, da se svuče s pruda ostali su bezuspješni. Nizozemska je vlada riješila da spašenu posadu internira na nizozemsko zemljište, a tako isto i brod, ako bude izbavljen.

Dogagjaji u Rimu.

K. B. Rim, 26. januara.

Ministar spoljnih poslova Sonnino razgovarao je s kraljem čitav sat. Kralj je primio crnogorskog ministra predsjednika Mijuškovića, koji je poslije ove audijencije otputovao u Lyon.

Eksplzija u arsenalu.

K. B. Tarbos, 26. januara.

U ovdašnjem arsenalu dogodila se eksplozija. Pet je osoba poginulo, a oko 30 povrjegneno. Eksplozija se dogodila slučajno.

Pukovnik House.

K. B. Ženeva, 26. januara.

Ovamo je prispjeo pukovnik House; dočekao ga je američki poslanik.

Našim čitaocima!

Od 1. februara prodavati će se „Beogradske Novine“ u Beogradu i u krajevima posjednutim od carskih i kraljevskih četa po cijeni od

4 helera

izvan ovih krajeva i to u Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji

6 helera

a u ostalim zemljama austro-ugarske monarhije i u inostranstvu po cijeni od

10 helera

svaki broj.

Mjesečna predplata staje za Beograd i posjednute krajeve

50 helera

izvan ovih krajeva i to u Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji

80 helera

a u ostalim zemljama austro-ugarske monarhije i u inozemstvu

Kr. 1.20

„Beogradske Novine“ izlaziti će i u buduću kao jutarnji list za sada.

tri puta nedjeljno:

utornikom, četvrtkom i nedjeljom.

Uredništvo i uprava

„Beogradskih Novina“.

Dnevne vijesti.**Gragjanski zemaljski komesar za Srbiju.**

Njegova Preuzvišenost, prvi tajni savjetnik Njegovog Veličanstva i odjelni predstojnik dr. Ljudevit pl. Thallósz y, koji je imenovan gragjanskim zemaljskim komesarom, započeo je jučer uredovanjem u zgradi gouvernementa.

Rogjen dan cara Wilhelma u Beogradu.

Povodom pedesetisedmog rogdendana Njegovog Veličanstva cara Wilhelma II., biti će danas u četvrtak, 27. ovog mjeseca, u 1/211 prije podne, u pravoslavnoj garnizonoj crkvi (Voznesenska crkva ulica Miloša Velikog) svečana služba Božija. U 1/26 sati po podne, prirediti će njemačka etapna komanda (Deutsche Etappenkommandantur) gospodin kapetan barun Wrangel u njemačkoj Kasini (bivša Putnikova kuća u ulici Miloša Velikog) svečanost, kojoj će prisustvovati i zastupnici carskih i kraljevskih vlasti, na čelu sa Preuzvišenim gospodinom generalnim guvernerom podmaršalom grofom Salis-Seewissom. U 8 sati uveče prirediti će se u hotel „Slaviji“ garnizona svečanost.

Služba Božija na Svetog Savu.

Na Svetog Savu 14. 27. januara svečana služba Božija početi će u Sabornoj Crkvi u 9 sati prije podne. U drugim beogradskim pravoslavnim crkvama toga dana neće biti službe Božije.

Iz gragjanstva.

S mnogih strana izvješteni smo, da je u gragjanstvu sa zadovoljstvom primljen nagovještaj, koji je saopšten u prošlom broju našeg lista, da će se pored soli uskoro urediti redovna prodaja i ostalih monopolskih predmeta. Gragjanstvo ovo jedva čeka, jer je uvjereno, da će uredjenje ove prodaje sa odregjenim cijenama vrlo korisno biti i za potrošače i za časne trgovce, a ugušiti će se za svagda nedozvoljenu spekulaciju.

Zvanične objave.

Naredbom carsko i kraljevskog policijskog predsjedništva od sada se sve zvanične objave, kojima se obavještava gragjanstvo grada Beograda o postojećim naredbama, ističu na naročito odregjenim mjestima, i to na ukusno izragjenim tablama. Gragjanstvu će ovim mnogo ugodnije biti, da sazna ono što mu se od strane vlasti nareguje, jer se sve objave nalaze na jednom mjestu.

Objava za popis stoke.

Po naredbi kotarskog oblasnog zapovjedništva imaju svi sopsstvenici svoju domaću krupnu i sitnu stoku, kao: konje, krave, volove, svinje, ovce i t. d., odmah radi popisa da prijave popisnoj komisiji gradskog odbora, koji taj posao vrši u uredu trošarinske uprave na marvenoj pijaci. Ovaj popis odnosi se i na stoku, koja se kod kasapa nalazi, a oslobogjena je popisa samo ona stoka, koja je svojinava vojnih vlasti, ili se kod njih nalazi na u potrebi. Krajnji rok je prijave treći februar.

Jedan srpski glas o carsko i kraljevskoj upravi u Srbiji.

Iz čitalačkih krugova stavljeno nam je na raspoloženje jedno pismo, koje je Srpkinja Danica Belić, koja se sad nalazi u Turn-Severinu, poslala svome bratu, koji se nalazi u zarobljeničkom logoru u Magjarskoj. Pismo glasi: „Mili brate! Javljam ti, da smo hvala Bogu zdravi, što i tebi od srca želimo. Kosta, za nas se ne brini; mi smo svi ovde, kod mene je majka, Desanka i Kokica. Marija je kod Kosare. U Kladovu su Austrijanci. Sad je bolje nego prije; tamo sad vlada red i čistoća, nema više kao prebalege po pijaci. Mi smo sad svi zadovoljniji nego pod srpskim gladnicama, kad ti je svaka suša sudila. Sad bar imamo posla sa obrazovanim ljudima. Da nije u Srbiji bilo prokletih radikala, vi ne bi sad tamo bili, nego bi bili svaki na svom ognjištu.“

Uregjenje fijakerske voznje u Beogradu.

Da bi se podmirila jedna neophodna potreba, carsko i kraljevsko policijsko predsjedništvo pristupilo je uredjenju fijakerske voznje u Beogradu. Za sad je data dozvola šestorici fijakerskih vlasnika. Za Beograd je to islina mali broj, ali u sadanjim prilikama nije bilo moguće naći veći broj fijakera. U izgledu je da će se broj fijakera povećati. Saopštavamo privremenu uredbu carsko i kraljevskog policijskog predsjedništva o fijakerima i cijenu voznje (ova se nalazi megju oglasima. Ured.) iz kojih se može sve potjerbno viditi. Cijene su prema današnjim prilikama umjerene.

Privremena fijakerska uredba u Beogradu.

U gradu Beogradu koncesionirana fijakerska kola su dvoprežna i obilježena su brojevima. Do sada su koncesionirani fijakerski vlasnici: Franjo Krečić, Niška ul. 26, kola br. 1. Istvan Lepes, Ivankovačka ul. 9, kola br. 2. Imre Bere, Ratarska ul. 91, kola br. 3; Mita Gjukanović, Takovska ul. 11, kola br. 4; Ilija Stojanović, Vidinska ul. 64, kola br. 5; Toša Bosković, Gjevgelinska ul. 8, kola br. 6. Cijenovnik voznje mora biti u svakim kolima postavljen na vidno mjesto, osim toga kočijaš svakog fijakera mora ga pri sebi imati. Stanice su; I. Na uglu Čika Ljubina ulica, (u blizini gubernijske zgrade); II. Resavska ulica, (pored Oficirskom Doma); III. Savsko pristanište. Fijakerske će se stanice označiti tablama. Na drugim mjestima fijakeri ne smiju stojati. Na stanicama fijakeri moraju biti u jutru u 6 sati, a u 8 sati u veče odlaziti. Vožnja k željezničkoj stanici za vozove (u jutru 4:34 i u 10:55 sati u veče) vrši se iz konjušnice. Stanica III. ima isključivu službu na Savi, da bi mogli putnike, koji parobrodima dolaze, voziti u grad. Poslije svršene voznje fijaker se mora odmah vratiti na Savu. Na svakoj fijakerskoj stanici nalaze se (za sad) po dvojica kola, i to na stanici I. kola br. 1 i 2, na stanici II. kola br. 3 i 4, na stanici III. kola br. 5 i 6. Služba na željezničkoj stanici za sada će se tako vršiti, što će dvojica fijakerska kola čekati na izlasku iz željezničke stanice dolazak voza u 3:34 u jutru i 10:55 sati u veče, da dolazeće putnike odvezu u grad. Ovu službu vrši naizmjenice kola pomenutih fijakerskih stanica; odpočeti će kola br. 1 i 2. U samim pomenutim stanicama I. II. i III. biti će i promjene i to svakog dana i to tako, da će se stanica br. I. pomaći na II., II. na III., III. na I. i t. d. Fijaker, koji će doznije doći dobiti će stanice slične. Promjene će ostati slične. Ova se fijakerska uredba mora tačno vršiti. Kontrolu vrši carsko i kraljevsko policija, u prvom redu policijsko i kotarsko zapovjedništvo, čijem djelokrugu dotična fijakerska stanica pripada. Prekršaji ove fijakerske uredbe kazniti će se novčano do 200 kruna, u ponovljenom slučaju kazniti će se policijski oduzimanjem koncesije.

U Beogradu, 16. januara 1916.

Carsko i kraljevsko policijsko predsjedništvo

Oglašujte u „Beogradskim Novinama“.

**Kraljevsko ugarska
Klasna lutrija**

glavni zgoditak
MILION KRUNA

Dalji zgoditci po
kruna
600.000
400.000
200.000
100.000
90.000
80.000
70.000
60.000
50.000 i t. d.

vučenje je 1. 13 februara 1916.

Cijena lozova:

osmina četvrtina cio loz
8 kruna 16 kruna 32 kruna.

Poručite lozove odmah poštom kartom. Svakoj porugibini biti će priložena od strane banke položnica za poštansku štedionicu, kojom može svako besplatno poslati novac. — Bliže izveštaje šalje besplatno

**Bankovna kuća
GAEDICKE**

Veliko-kolektor lozova ugarske Klasne Lutrije.

BUDAPEST, IV. Kossuth La-
jos-u 11. 22

Mali oglasnik.

Konfekcija za gospoje,
svilene bluže, žipone i finih svilenih haljina u velikom izboru, — preporučuje **Stanoje Obradović,** Kralja Milana ulica br. 6. 17

Djevojka,

činovnik, vična poslu na pišačoj mašini, traži mjesto pri kakvoj kancelariji. Obratiti se upravi ovog lista pod: „Djevojka 105“. 18

Gertruda Brašel

javlja poštovanim gospojama i gospojicama, da se njen

Damen-Mode-Salon

za sada nalazi u Studeničkoj ulici 12., i da prima na izradu sve vrste haljina, kostima i mantlova. 12

ŽENA vična domazluku traži nameštenje za

kuvaricu,

Kralja Milutina ulica br. 8. pozadi u dvorištu. 16

**Kome je potreban dobro
ispitani mašinista**

neka se javi administraciji ovog lista pod šifrom „mašinist 103“. 13

**Traži se za kupiti
pirotski ćilim,**

ponude sa cijenama pod „Ćilim 103“ na upravu ovog lista. 14

Gjura Ivančić,

plete i opravlja stolice. Beogradska ulica br. 15. 19

Radionica

knjigovezačko - kartonaških izradjevina i zavod za rastiranje

Save Milanovića

Brankova ulica 20. prima sve poslove na izradu.

**Traži se kuvarica,
Djevojčica,**

ozbiljna od 15—16 god. koja prilično vlada njemačkim jezikom, za posluživanje u jednoj većoj poslastičarnici. Stan hrana i plata prema sposobnosti. Za adresu obratiti se uredništvu ovog lista, pod „valjana 100“. 18

Više se lijepih,

stanova izdaju sa i bez namještaja.

Beogradska ulica 31.

Kuvarica,

ili djevojka za sve traži se u jednoj oficirskoj porodici koja kuva njemački ili austriski. Čubrina ul. br. 8. 9 c.

Na prodaju,

velika količina raznih srpskih i stranih poštanskih maraka. Za cijenu i pregled obratiti se Kursulina ulica 26 svakog dana od 2—5 časova po podne. 11 c.

Inteligentna djevojka,
iz bolje kuće, vešta u svima kućevnim poslovima a naročito u srpskoj i češkoj kuhinji, koja je izučila i sve veštačke ručne radove, govori, srpski, češki i po malo njemački, traži nameštenje bilo kod djece, bilo kao pomoćnica gospodji ili da vodi kuću u porodici. Ponude slati ovom listu pod šifrom „1913“. 8 c.

Nestali.

Tražim,

moga sina Dragića Sremčevića i moga brata Rajka Todorovića, kome je njihovo mjesto bavljenja poznato moli se, da javi administraciji „Beogradske Novine“. 8 c.

Javljam cijenjenim mušterijama, da sam započeo radnjom u svom
modnom salonu
za gospojinske haljine.
Milan Josifović,
Dečanska ul. br. 3. I sprat.
15

CARO I JELLINEK DR. S. O. JAMSTVOM
Beč I., Deutschmeisterplatz 4.
rodužnice: Bodenbach, Budapest, Halbstadt i Trst
preuzimaju prevoze sviju vrsti u balkanske države.
Upute badava.

Moja kemička čistiona i bojadisaona odijela, opet je za moje mušterije otvorena.

Anton Kellner

Bojadisar i kemički čistilac.

— **BEOGRAD, Zeleni venac br. 14.** —

Tvornica: DUŠANOVAC, KRALJEVA UL. 16.

Berthold Goldstein

BEOGRAD, Simina ulica 16

koji po naročitom odobrenju c. i kr. vlasti
:: otvorio u Beogradu ::

izvoznju i uvoznju trgovinu

preporučuje za sada svoje usluge za uvoz

**životnih namirnica i kon-
sumnih artikala**

sviju vrsta. Docnije će početi rad i sa izvozom. Za sada treba brzojave i pisma upućivati na adresu

Berthold Goldstein, Zemun

Tvornica kišobrana
Moše A. Mazze
Dobračina ulica broj 4., — blizu Pozorišta,
otvorena je svakog dana. Prima sve opravke
i preporuča svoje stovarište. 2

Objava.

Ovim se objavljuje da je glavnoj agenturi kraljevsko ugarskog monopola soli povjerena monopolna prodaja soli za krajeve Srbije, koje je posjela carska i kraljevska vojska. Organizacija ove prodaje soli već je provedena u djelo u najvećem broju mjesta. Do sada su otvorena velika stovarišta soli u Beogradu, Šapcu, Valjevu, Kragujevcu i Arangjelovcu.

Ured i blagajna beogradskog glavnog stovarišta nalazi se u **Knez Mihajlovoj ulici 53.**, gdje svako lice može kupiti proizvoljnu količinu soli preko 50 kilograma, po slijedećoj po vlasti utvrgjenoj cijeni:

Kamena so	Kruna 40— za netto 100 kgr.	Kuhana so	Kruna 41.20 za netto 100 kgr.
Mlevena so	„ 41.20 „ „ 100 „	Astalska so	„ 41.50 „ „ 100 „

Cijena džakova u kojima se so nalazi utvrgjena je sa kruna 1.80 od komada. Od budućeg dovoza može se so kupiti u velikim stovarištima samo za zvečeće zlato, koje će se obračunavati po kursu Austro-Ugarske Banke.

U malo-prodaji soli, u Čika Ljubinoj ulici broj 7 prodaje se od 1 do 50 kilograma, sa ovim utvrgjenim cijenama:

Kamena so	44 helera kilogram	Kuhana so	46 helera kilogram
Mlevena so	46 „ „	Astalska so	47 „ „

Ove cijene važe i za sve ostale malo-prodaje soli, i njih se svaki mora tačno pridržavati. Lica koja žele da dobiju malo-prodaju soli u Beogradu imaju se obratiti za koncesiju carskoj i kraljevskoj kotarskoj oblasti za grad Beograd (k. u. k. Bezirkskommando Belgrad-Stadt).

Ko pokuša uvesti so sa strane u zemlju, kao i nedozvoljena trgovina solju, strogo će se kazniti.

**Gospodarstveni odsjek
carsko i kraljevskog vojnog generalnog gouvernementa.**